

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különbös engedelmével.

Szombaton Pünkösöd-Havának - 9 dik Napján.

Hadi Tudósítások.

Szerem Varmegyében Ápril. 30 án költ levelekben jelentetik: hogy gyorsan készülnek seregeink mentül elébb táborba-szállani, de merre fognak leg-először fordulni, azt még a' vezéreken kívül senki sem tudja. A' nagy seregnek bal szárnya olly parancsolatot vett vólt, hogy Bánátban a' határ-szélek felé ki-induljon; de a' nagy akadályok 's ezek között képpen az árviz, késleltették a' ki-mozdulást; az ellenségek kiváltképpen tartanak attól, hogy a' mieink Uj Orsovát és Vég-Szendrót fogják víni, és a' végre nagyon erősített e két várakat. — Ápril. 26-án a' bort vásárló tiztségtől alá-küldett leg-első hajo Zemlinbe érkezett, mellyre úgy esék a' hadi nép, hogy egy nap alatt 1240 ako borokat költöttek el, a' hadi tiztek strázsákat állítanak az árosok (marketá-

nyosok) elejbe, hogy mindenik leg-alább egy ital borhoz férhesen. Mindenütt a' nagy öröm-kiáltások zengének: éljen József Császárunk, a' ki katonáinak egészségekre gondot tart. Alig érkezett volt bórral egy hajó Pétervárára, azonnal a' bornak árra 3 forintokkal szállott alább. Tömösvárra 's onnét killyebb Mihálydira (Mehádiára) is hordottak a' borok, hogy ottan is egyenlő árron, 4, 6 krajtzárokon lehesen az itzójét mérni. Uj-Vidék körül 30000 akó borok eránt fog meg-alkudni ezen tiztség.

Tót országban April. 19-dike határozótatott-meg, mellyen a' Tót országi fereg táborba szállandó vala; a' Hadi szerek - Vezérjének Ruvroá Bárónak szállás rendeltetett Ó és Uj Gradiskán. A' kémeknek jelentések szerént, a' Törökök leg-ottan ferégeinkre szándékoznak ütni, mihent ezek a' Száván által menendek Berbirnek vivására. — A' Pattantyus Kapitány Kugler Ó Gradiskából szerentséfen egy tüzes gömbolagot hányatott-által a' sántz - kofarakra, mellyeket a' Törökök Berbirben a' vár-faloknak hafadékjába tettek vala. A' sántz-kofarak azonnal meg-gyúladának. Eleinten kezdették a' Törökök óltani a' tüzet, de mihelyst a' 18 fontu ágyúk meg-szóllamlának, leg-ottan félben hagyák a' munkát, és puskákból lövöldözének által, a' nélkül hogy a' Sz. Ferentz-szerzetebeliok templomának tserép fedelén kívül valakit meg-sértettek volna. A' sántz - kofarak egész éjtfzakán égének. — A' Berbirnek oltalmazására jött Árnótok az ottani vizet és időnek járást nem szenvedhetik, többnyire betegek és kedvetlenek, hogy olyan egészségtelen helybe zárattattak - bé — Hogy a' Bányalukai kerületnek jobbágyai a' mi vég - vidékinken marhát ne adhassanak-el, a' Törökök meg-parantsolták, hogy senki különös engedelem nélkül marháját áruba ne

botsáfsa. A' ki e. en engedelem nélkül marhát vészen
 vagy el-ád , az el-veszti marháját és azon fellyül ke-
 mény büntetés alá vagyon vettette. — A' múlt télen
 Derventába rabságba szakadott aszszonyt a' Törökök
 vissza-adták , helyette Nóvinál el-fogott Török adat-
 tott. A' meg-szabadult, különös kegyelemnek tartja,
 hogy a' vad népeknek kezekből meg - szabadúlhatott ;
 de a' mellett nem esmérzik meg rajta hogy roszszúl
 folyt volna állapotja.

Horvát ország. A' hadi Tanátsnak rendelései
 szerént a' Hadi szerek Vezére Ruvroá Báró a' pat-
 tantyúfok seregét , és a' Fő Vezér-Hadnagy Blanken-
 stein a' lovas sereget fogja vezélni a' Horvát or-
 szági tábornál. A' mint meg-tétettek a' rendelések, a'
 szerént vélhető , hogy a' fő szállás Szluinban fog lenni
 és a' leg-első hadi munka Czetinre fog tzelozni. Tsak
 Bihátsnak és Czettinnek meg-vétele után fog a' Hor-
 vát ország sereg a' Tót országgal egyesülni. Ápril.
 zén 1000 lovas Törökök a' báni vég-vidéki ör-álló-
 kat meg-támadták, a' legénység ugyan veszteség nél-
 kül vissza-vonta magát, de 5 Bosznyai faluk , mel-
 lyek vég-vidékinkkel határosok , és a' Császári olta-
 lomhoz folyamodtak , a' dühös Törökök által fel-pré-
 daltattak. A' meg-nőtt férjfiak kardra hanyattattak,
 104 fiu gyermekek és aszszonyok , 600 szarvas mar-
 hákkal, 108 lovakkal 's t. a' f. el raboltattak , és
 3 faluk hamuvá égettettek. Az ellenfégek ezzel a' ra-
 gadománnyal Pograzi faluig vissza-tértek és kótya-
 vetyét tartottak; a' hol egy gazdag Török Bányalu-
 kából meg-vett volna 2 aszszonyt és 4 gyermekeket
 600 forintokon. Azt állítják, hogy ezekben az el-
 püszült falukban tartózkodó haramiák ingerlették a'
 Törököket erre a' kegyetlen boszszú-állásra. Minek
 utánna a' Törökök ezen ör-állást el-hagyták volna , a'

mi szabad seregbeli katonáink újra el-foglalák azt. Ápril. 24én az ellenségek megint bé-ütöttek a' báni vég-vidékekbe. Hajnal hafadáfa előtt feles számmal Felső Khirovátznál bé-rohontak, kevés számu embe-reinket a' sántzokból és strázsa - házokbul ki-üzték; egész Alsó Khirovatzig hatottak, e' két kitsiny falu-kat fel-gyújták, sok férjfiu lakosoknak fejeket le-vágák, és a' többieket gyermekestül és aszfszonyostul magokkal hurtzolák. Viszsa-mentekben olly helye-fen vették útjokat, hogy egyátalyában nem lehetett hozzájuk férni. Lehetetlenség volt eddig a' báni ör-állásokat elégséges néppel védelmezni, mivel az egész Horvát országi széleken a' bániak leg-inkáb meg lá-togattattak betegségekkel, de mivel az ellenségek na-gyobb részént erre törekednek, más hadi nép fog oda rendeltetni.

A' Likkai vég - vidéki Regimentnek Fő Hadna-gya, Kovátsevits Ur Ápril. 19én egynehány kompániák-al Vakupon alól az Unnán által-ment az ellenség föld-jére Beláit meg-gyújtotta, 260 ökröket és 18 lovakat pré-dául el-vitt magával; 11 Törököket a' láng emészte-te meg, a' többiek le - vágattattak. — Itten szabad volt költsönt költsönnel vissza-fizetni.

Az ellenségek Bihats és Czettin körül nagyon gyülekeznek. A' Horvát seregnek erősítésére küldött Regimentek: Nádasdy, F. H. Ferdinánd, Náigebauer, és Gréven Húszárok Károlyvár vidékire érkeztek.

Bánátból érkezett rövid tudósítás. — Vurmzer Húszárok Bánátban vagynak immár; de a' nagy ár-vizek miatt rendelt helyekre nem mehettek; hanem a' divízióji Kubin helyett Dolován és Bálvánisztén va-gynak, a' többi 3 divíziók a' *Stabbal* együtt Ujpalán-ka helyett Deliblatton és annak tájékán. — Az eleség itten felettébb szük, a' forro nyavalya nagyon ural-

ko-

odik, és leg-inkább a' köz-népen — — — —

Szebenből *April. 30án.* A' közelebb múlt napokban egy Orosz Regimentjeféle Strázsamester önként hírfizsajött Oláh országbul, a' kiről azt vélték volt a' múlt esztendőben, hogy az ellenséghez által-szökött. A' mint beszéli, így történt a' dolog véle: Őt leányokkal el-küldtetett kémlelésnek okaért. Mincképpen a' hegyeken völgyeken való járás miatt kifáradott volna, bé-tért egy Oláh Papnak házába, hogy ottan meg-pihenjen. A' hadi gazdának leánya hírtelen bé-lép a' szobába, és ijedséggel jelenti, hogy a' Törökök körül-vették a' házat. A' Strázsamester ki-árad az ajtó eleibe, és maga szemei által meg-győztetik a' leánykának helyes látásáról. Ebben a' szorongásban fel-találja és szökevények lenni mondja a' házat; ezt vélvén leg-bátorságofabbnak lenni. A' Törökök, a' kik talám beszédének nem adtak tökéletes hírt adni, fogva küldék őtet Bukurestre, a' hol egy ideig a' tömlőt ülte. Végre meg-menekedett belőle, és Mávrojeni Fejedelemnek udvaránál alsó tífztségre lépett. Tudva vagyon, hogy Mavrojeni nem férhet meg a' Törökökkel, a' kik gyalázatnak tartják, *gyaur*nak, kereszttyénnek engedelmeskedni. Sok izben már véres viaskodásra ment a' dolog. A' múlt télen egy éjszaka a' versengés között a' Fejedelemre el-sütötte piáncolyát. A' lövés ezt el-hibázta. A' Strázsamester, a' ki az Agának háta megett állott, egy kardtsapáfallal ketté hasítja a' vakmerőnek fejét, és az által angyalra meg-kedveltette magát háláado Uránál, hogy azon szempillantásban hőven meg-ajándékozta és Bin-társává tette őtet. Az által hónapoként 300 leeneket kapott, és 600 embereknek vezérjékké lett. Mávrojeni el-küldé őtet a' Vörös Toronyi Paszfszus tájékára, mel-

mellyet leg-jobban esmért vala; mivel a' tavali hartzra kelésben is ottan állott. Az új méltóság nem irhatta-ki szivéből hazája-szeretetét. Tűrhetetlenül várta az alkalmatofságot az el-szökéfre. Ez elő-adta magát egynehány napok előtt. Egy Ágával ki-nyargalt kémelésre. Ez utóbbival vólt egy inafsa, a' kit a' Strázsamester azzal tudta el-távoztatni, hogy meg parantsolta nékie egy közel lévő hegyre fel-hágni, a' mellyről körül tekéntsén, ha nem vólnának e' közel Magyar katonák. Azomban a' Strázsamester és az Aga azzal mulatták magokat, hogy egymásra botokat vetettek, melly hadi gyakorlásban nagyon ferények a' Törökök. Itten a' Strázsamester arra a' szempillantásra vigyázott, mellyben az Aga ki-hajtotta kezéből a' botot és megfordult lovával, mellyre egy piftoy-lövésel az Agát a' földre le-terjesztette lovárul, ezek után megfarkantyúzá lovát, el-botsátá zaboláját és sebes nyargalással hozzánk által-jöve.

A' Vörös Toronyi Paszfsufról érkezett tudósítás.
 — Az ellenségek Ápril. 27én a' Guralotruluinál álló őrizetűnkre, melly a' két Oroszféle kompaniákból, *Rikhárdébül* és *Kisébül* állott, négy oldalról ütöttek, és pedig az Ólt vízének jobb és bal partja felől, a' folyó vizen dereglyékkal, és hatulról, a' hová a' leg-meredékebb hegyeken jöttek-által. A' mi népünk 7 órák alatt vitézül védelmezte magát sokkal izamosabb ellenség ellen, a' ki 5000-re betsültetik; és ör-álló helyéről el-nem távozott vólna, ha minden puskaporából és golyobifából szüntelen való lövöldözés miatt nem fogyott vólna-ki. Ekkor akarátja el-len is kényszerítették vízfza-vonni magát. A' hátrálásnak a' Lutravizen kellett meg-lennie, melly sebesen szakad, és szerentsétlenül nagyon meg-áradott vólt. A' mieink közzül egynehányan a' vízbe merültek,

és egy kitsiny dobos, a' kinek nem volt bátor-
 gós a' vizet által-gázolni, minthogy a' leg-nagyobb
 embereknek is torkig ért a' viz, az ellenségek' ke-
 zekbe esett. A' többi veszteség igen tsekély és hi-
 nyatalan. Éjtszaka az ellenségek Kernetet meg-
 tallották. Következendő napon a' mieink Kineny fe-
 l-indultak, hogy az ellenségre üfssenek, és előbbeni
 állásokat ismét el-foglalják; de a' mint hallatik,
 ahol sem találtak az ellenségnek nyomdokára. Az
 gazgató Vezér az nap Kinenyben volt. — Erről majd
 később tudósítást adhatunk.

Moldvából. A' Törököknek vad szokások, melly
 szerént a' hartzban el-eset vagy el-fogott ellenségek-
 nek fejeket veszik, annyira meg-boszontotta a' vitéz
 a' mellett emberséges Húszárinkat, hogy a' Törö-
 köknek példájok szerént ők is gyorsan szabadlják a'
 török fejeket, a' mint is a' Karaiczay Óberster alatt
 történt ütközet után a' Törökökkel, zsákokkal vit-
 tek szállásokba a' Húszárok a' Török fejeket. — Ápri-
 lnek 18án minden Orosz seregek Botusánból és Já-
 szyából ki-indultak Vazlui felé. Azt tartják, hogy az
 két serege között és Mávrojeni Fejedelem között,
 ki húsz ezer emberekkel Gallatz tájékán mondatik
 történt, ütközet adta-elő magát. — A' közönséges hí-
 rök szerént Potemkin Fejedelem Jászzyba érkezet im-
 már, hogy a' vezérlést, mellyet öregsége miatt Ro-
 zanzov Gróf le-tett, magára fel-vállalja.

Bétsből Máj. 6án. Ő Felsege napról napra gyó-
 tul és erőssedik. — A' Fő Vezér Laudon Báró a'
 szelebb múlt hétfőn reggeli 7 órakor indula-ki Béts-
 ra, hogy a' maga táborához juthasson, és meg-érke-
 zésével, a' télen már ki tsinált útba minden kéfede-
 lem nélkül belé-lépjen; kit a' Horváth országi tábor-
 olt tett előre való rendelés tökéletes kéfzséggel vár.

A'

A' két meg-öszült Vitézek, Hadik és Laudon most az Ausztriai Háznak 2 szegelet köve; kikre most e-gész Europa szemeit függesztette. Békeféségnek és hadakozásnak Istene légy mellett! — Már reggeli 3 órakor hétfőn le-állotta vala a' véghetetlen sokaság a' Laudon útját Bétsben, és ki-nem mondhatni, mi-tsoda szíves ohajtások között botsatták-el. — De Vinz Bárót az ő beteges állapotja még tartóztatja Bétsben. — 5én a' Hadi seregek Vezére Ruvroá Bá-tó is le-ment a' Horváth országi sereghez.

Eperiesen egy Húszár Kapitány valamelly szabad seregnek számára fogad legényeket.

Triesről Ápril. 23án. Az itten *verbungon* álló Kapitány Spangen Báró 19én megint 37 fogadott le-gényekkel a' Vukásovits B. Úrnak szabad seregéhez Fiumén által Zengre küldtetett. Következendő na-pon a' Cs. K. Dunai hajóseregnek számára fogadott 170 hajós legények Pétervárára mentenek. A' Dunán já-ró sereg egynéhány arbótz fák nélkül építettett ha-jókkal szaporittatott-meg, mellyek 12 ágyúkat hor-doznak, úgy hogy mostanában a' hajóknak száma 60-ra mégyen. — Az Orosz Cs. Májór, Lambro Kazi-oninak vezérlette hajós serege 20án Szirakuzába Szi-tziliába ment, és 9 hajókból, 557 emberekből és 210 ágyúkból áll.

A' fellyebb meg-irt tudósítást, hogy t. i. Román-zov Grófnak meg-engedettett, mint öregbik fő Vezér-nek nyugodalomra adni magát, azt a' Petersburgi le-velek is erősítik. Mivelhogy az Orosz Császárné ta-nátosfnak ítélte lenni, a' Törökök ellen hartzoló két seregít egynek vezérsége alá-adni, ő Felsége tehát Potemkin Fejedelmet választotta a' két seregeknek *Generálissimusává.* — A' fogságba jutott Oszakovi — Basa a' vele hasonló sorfu többi Török tisztekkel együtt Márt. 15én Petersburgba meg-érkezett és 22én a' Császárnénak udvarlásán lévén igen kegyelmessen fogadtatott ő Felségétől.